Beleidskompasformulier voor **internetconsultatie**

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Besluit gerichte bekostiging verbetering basisvaardigheden

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Toelichting

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

  Het bevoegd gezagsorgaan van een school of vestiging (hierna: schoolbestuur), scholen, schoolleiders als ontvangers, DUO en DUS-I als uitvoerder en de sectorraden en onderwijsvakbonden als belangrijke vertegenwoordigers. Leerlingen, ouders van leerlingen leraren als doelgroep.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

  Scholen, schoolbesturen, schoolleiders, sectorraden en uitvoerders

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

  Als uitvoerders zijn DUO en DUS-I uitvoerig betrokken. Schoolbesturen, scholen en schoolleiders zijn geïnformeerd over het starten van gerichte bekostiging per 2028 en de bijbehorende bijzondere verplichtingen.

1. Wat is het probleem?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

De basisvaardigheden van leerlingen in Nederland staan onder druk. Met de huidige Subsidieregeling verbetering basisvaardigheden is het lastig voor scholen en schoolbesturen om duurzame investeringen te doen ter verbetering van de basisvaardigheden. Een subsidie is namelijk tijdelijk. Hierdoor is onvoldoende duidelijkheid bij schoolbesturen om tot een gedegen aanpak voor de lange termijn te komen. Daarnaast zijn er hoge administratieve lasten aan de subsidie verbonden o.a. doordat de subsidie op aanvraag wordt verstrekt. Bovendien wil de regering grip hebben op de inzet van middelen en bijzondere verplichtingen stellen. Dit kan niet via de basis-, extra en aanvullende bekostiging.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

In de wetgeving ontbrak de mogelijkheid om bijzondere verplichtingen te verbinden aan structurele bekostiging. Derhalve is er de afgelopen jaren gekozen voor subsidie.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Het betreft alle scholen in het primair en voortgezet onderwijs omdat alle scholen vanwege de dalende leerprestaties van Nederlandse leerlingen aan de slag moeten met het verbeteren van de basisvaardigheden.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Op dit moment wordt voor de verbetering van basisvaardigheden een subsidie verstrekt. De evaluatie heeft opgeleverd dat dit duurzame investeringen in de weg zit en hoge administratieve lasten kent.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Dan blijft het voor scholen lastig om duurzame keuzes te maken om tot een gedegen aanpak te komen ter verbetering van de basisvaardigheden. Dit komt de verbetering van de basisvaardigheden in het funderend onderwijs niet ten goede. Daarnaast blijven de administratieve lasten voor scholen om subsidie aan te vragen hoog.

2. Wat is het beoogde doel?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het beleidsdoel is om evidence-informed te werken aan de verbetering van de basisvaardigheden in het funderend onderwijs. Dit houdt in dat gebruik wordt gemaakt van actuele en relevante kennis uit onderzoek en de praktijk bij het bepalen van de aanpak om de basisvaardigheden te verbeteren en dat daarbij wordt gekeken naar de omstandigheden van de school.

b) Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals, SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?

De doelen dragen bij aan kwaliteitsonderwijs (*Sustainable development goals* nr. 4)

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren zijn:
1. Structurele financiering: Het verbeteren van de basisvaardigheden is een structurele taak. Daarom moet dit structureel gefinancierd worden.
2. Tijdelijke sturing op een evidence-informed werkproces: Het verbeteren van de basisvaardigheden verloopt beter als scholen werken met een evidence-informed werkproces. Door tijdelijk hierop te sturen gaan scholen hiermee aan de slag.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Kansrijke beleidsopties zijn:
1. **Basis- of extra bekostiging alsmede aanvullende bekostiging verstrekken**;
2. **Subsidie verstrekken**;
3. **Aanpassen deugdelijkheidseisen**;
4. **Gerichte bekostiging verstrekken.**

c) Wat is de beleidstheorie (doelenboom) per kansrijke beleidsoptie?

Kansrijke beleidsopties zijn:
1. **Basis- of extra bekostiging alsmede aanvullende bekostiging verstrekken:**
   De bekostiging voor alle scholen kan verhoogd worden of meer aanvullende bekostiging kan verstrekt worden. Dit biedt structurele financiering. Er is dan geen tijdelijke sturing op een evidence-informed werkproces mogelijk. Het is immers niet mogelijk om bijzondere verplichtingen te verbinden aan deze vormen van bekostiging.
2. **Subsidie verstrekken:**
   Een subsidie kan verstrekt worden aan scholen. Dit biedt tijdelijke sturing op een evidence-informed werkproces. Dit biedt echter geen structurele financiering.
3. **Aanpassen deugdelijkheidseisen:**
   De minimale eisen waar scholen zich aan moeten houden worden verhoogd. Dit biedt geen tijdelijke sturing op een evidence-informed werkproces, maar is structureel.
4. **Gerichte bekostiging verstrekken:**
   Scholen ontvangen gerichte bekostiging. Dit biedt structurele financiering en tijdelijke sturing op een evidence-informed werkproces.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

1. **Basis- en extrabekostiging alsmede aanvullende bekostiging verstrekken:**
   De verwachte gevolgen zijn dat scholen meer geld hebben om te besteden. DUO doet meer of hogere betalingen.
2. **Subsidie verstrekken:**
   Schoolbesturen moeten hiervoor weer een aanvraag doen. De middelen zijn niet structureel.
3. **Aanpassen deugdelijkheidseisen:**
   Schoolbesturen moeten aan hogere eisen voldoen. Zij ontvangen daar geen extra middelen voor.
4. **Gerichte bekostiging verstrekken:**
   Als is vastgesteld dat een schoolbestuur gerichte bekostiging ontvangt, dan zijn er bijzondere verplichtingen aan de gerichte bekostiging verbonden. De middelen zijn structureel.

b) Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

De verplichte toetsen zijn:
1. Uitvoeringstoets door DUO, DUS-I en Inspectie van het Onderwijs
2. Regeldruktoets door ATR

Deze toetsen worden parallel aan de internetconsultatie uitgevoerd en zijn derhalve nog niet bekend.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Het voorstel is dat de subsidieregeling verbetering basisvaardigheden omgezet wordt naar structurele bekostiging, en per 2028 wordt vervangen door gerichte bekostiging verbetering basisvaardigheden. Het instrument gerichte bekostiging brengt het structurele karakter van aanvullende bekostiging samen met de mogelijkheid om bijzondere verplichtingen te stellen. Op die manier blijft grip op de besteding van middelen mogelijk, zoals ook bij de subsidieregeling verbetering basisvaardigheden het geval was. De bijzondere verplichtingen hebben betrekking op het jaarlijks indienen van een verbeterplan per vestiging voor de verbetering van basisvaardigheden en op het jaarlijks voorleggen van dit verbeterplan aan de medezeggenschapsraad. Zo kunnen scholen gericht aan de slag met het evidence-informed werken aan het verbeteren van de basisvaardigheden.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- doeltreffendheid en doelmatigheid;
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving);
- brede maatschappelijke impact?

Het voorstel houdt rekening met:

- **Doeltreffendheid**: Met gerichte bekostiging ontvangen scholen structurele financiering. Met het voorstel worden scholen verplicht een verbeterplan te maken. Hierdoor werken ze middels een evidence-informed proces, wat moet bijdragen aan de verbetering van basisvaardigheden van de leerlingen.
- **Doelmatigheid**: Scholen worden niets verplicht als ze de gerichte bekostiging niet willen ontvangen. Doordat de subsidie verbetering basisvaardigheden vervalt, verlagen de administratieve lasten.
- **Uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen**: DUO beschikt en betaalt de gerichte bekostiging. Scholen zijn in staat om een verbeterplan te maken en dit voor te leggen aan de MR blijkt uit de huidige subsidieregeling. Er is geen sprake van aanvullend toezicht voor de Inspectie van het Onderwijs. DUS-I doet de controle op de bewijsstukken voor de verplichtingen.
- **Brede maatschappelijke impact**: De bijzondere verplichtingen met betrekking tot het verbeterplan en de adviesaanvraag van de MR zijn een beperking op de vrijheid van inrichting van schoolbesturen. De gerichte bekostiging is dan ook vormgegeven met het oog op de vereisten van noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit. De gerichte bekostiging is noodzakelijk gelet op het algemeen belang van het verbeteren van de basisvaardigheden in het licht van de teruglopende prestaties van Nederlandse leerlingen. Aangezien de bijzondere verplichtingen procesmatig van aard zijn, vallen deze binnen het kader van de proportionaliteit. Bovendien kunnen schoolbesturen ervoor kiezen om geen gebruik te maken van de gerichte bekostiging. De nadelen van alternatieve vormen van financiering zijn eerder uiteengezet, wat ertoe leidt dat er geen minder vergaand alternatief voorhanden is en voldaan is aan het vereiste van subsidiariteit. Tot slot heeft het instrument van gerichte bekostiging ter verbetering van de basisvaardigheden geen gevolgen voor de basisbekostiging en de extra bekostiging.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Een mogelijk risico is dat scholen afzien van de gerichte bekostiging. Daarnaast is het mogelijk dat scholen het niet lukt om een goed verbeterplan te maken en deze voor te leggen aan de medezeggenschapsraad, waardoor de bekostiging moet worden gecorrigeerd. Dit kan voor onduidelijkheid leiden bij scholen of schoolbesturen. Daarom ondersteunt OCW via verschillende kanalen scholen bij het voldoen aan de verplichtingen.

d) Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit?

Binnen vier jaar na inwerkingtreding wordt een evaluatie aan de Staten-Generaal gestuurd. Daarnaast worden de resultaten op het gebied van de basisvaardigheden gemonitord.